

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

دستورالعمل اجرایی

کارت اعتباری مرابحه

«بسمه تعالی»

«دستورالعمل اجرایی کارت اعتباری مرابحه»

به استناد مفاد تبصره ذیل ماده (۳) قانون عملیات بانکی بدون ربا (بهره) و اصلاحات پس از آن، تصویب نامه شماره ۹۸۲۹۷/ت/۴۶۷۳۸/هـ مورخ ۱۳۹۰/۵/۱۲ هیأت محترم وزیران و مفاد دستورالعمل اجرایی عقد مرابحه، «دستورالعمل اجرایی کارت اعتباری مرابحه» که از این پس به اختصار «دستورالعمل» نامیده می‌شود، به شرح زیر تصویب می‌گردد:

فصل اول: تعاریف

ماده ۱- در این دستورالعمل، عناوین ذیل به جای عبارات مربوط به کار می‌روند:

۱-۱- بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛

۱-۲- مؤسسه اعتباری: بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی که به موجب قانون یا با مجوز بانک مرکزی تأسیس شده و تحت نظارت آن بانک قرار دارد؛

۱-۳- مرابحه: عقدی که به موجب آن عرضه‌کننده؛ بهای تمام شده اموال و خدمات را به اطلاع مشتری می‌رساند و سپس با افزودن مبلغ یا درصدی اضافی به عنوان سود، آن را به صورت نقدی، نسبیه دفعی یا اقساطی، به اقساط مساوی و یا غیرمساوی در سررسید یا سررسیدهای معین به مشتری واگذار می‌کند؛

۱-۴- کارت مرابحه: کارت اعتباری که مؤسسه اعتباری می‌تواند به وسیله آن و در چارچوب آیین‌نامه فصل سوم قانون عملیات بانکی بدون ربا (بهره) و «دستورالعمل اجرایی عقد مرابحه» و مفاد این دستورالعمل، به مشتری تا سقف معینی اعتبار اعطاء نماید.

۱-۵- کارت مرابحه کوتاه مدت: کارت مرابحه‌ای که سررسید پرداخت صورت حساب آن حداکثر تا پایان دوره تنفس می‌باشد.

۱-۶- کارت مرابحه بلند مدت: کارت مرابحه‌ای که سررسید پرداخت صورت حساب آن حداکثر دو سال می‌باشد.

۱-۷- مشتری: شخص حقیقی که درخواست وی مبنی بر اخذ کارت مرابحه به مؤسسه اعتباری آرایه گردیده، کارت مرابحه به نام وی صادر شده و در قالب مرابحه از مؤسسه اعتباری تسهیلات اخذ می‌نماید.

۱-۸- پذیرنده کارت: شخصی که در قبال دریافت وجه از طریق پایانه فروش فیزیکی یا مجازی، مبادرت به واگذاری اموال یا ارائه خدمات به مشتری می‌نماید.

۹-۱- سقف اعتبار: حداکثر اعتباری که مؤسسه اعتباری به مشتری تخصیص می‌دهد تا در چارچوب قرارداد فی‌مابین، برای پرداخت وجه خرید اموال و دریافت خدمات در خصوص کارت مرابحه، مورد استفاده قرار گیرد.

۱۰-۱- تسهیلات (مبلغ اصل تسهیلات): مبلغی از اعتبار استفاده شده توسط مشتری که بر اساس شرایط مقرر در این دستورالعمل در قالب مرابحه به وی اعطاء می‌گردد.

۱۱-۱- مانده کارت: مابه‌التفاوت مبلغ سقف اعتبار و تسهیلات تسویه نشده توسط مشتری از تاریخ صدور تا تاریخ اعتبار کارت مرابحه.

۱۲-۱- صورت حساب: اعلامیه‌ای که مؤسسه اعتباری مطابق با مفاد این دستورالعمل، برای مشتری ارسال نموده و طی آن تراکنش‌های مالی کارت مرابحه در دوره زمانی یک ماهه، به اطلاع وی می‌رسد.

۱۳-۱- دوره تنفس: مهلت پنج روزه تقویمی مؤسسه اعتباری به مشتری از تاریخ صدور صورت حساب، جهت تأیید و پرداخت مبلغ صورت حساب، در کارت مرابحه کوتاه مدت.

۱۴-۱- تاریخ اعتبار کارت مرابحه: تاریخ قید شده بر روی کارت مرابحه که توسط مؤسسه اعتباری تعیین و مشتری می‌تواند حداکثر تا آن تاریخ، از کارت مذکور استفاده نماید.

۱۵-۱- قرارداد کارت مرابحه: قراردادی که در زمان صدور کارت مرابحه فی‌مابین مؤسسه اعتباری و مشتری بر اساس مرابحه منعقد گردیده و مبین توافقات، تعهدات و سایر الزامات طرفین در خصوص کارت مرابحه می‌باشد.

فصل دوم: کلیات

ماده ۲- مؤسسه اعتباری می‌تواند در چارچوب مفاد این دستورالعمل نسبت به صدور کارت مرابحه اقدام نماید.

ماده ۳- مؤسسه اعتباری موظف است پیش از صدور کارت مرابحه، تمهیدات لازم را برای استفاده از کارت مزبور توسط مشتری فراهم نماید.

ماده ۴- حداقل استانداردها، مشخصات فنی و امنیتی کارت مرابحه مطابق با ضوابط ابلاغی از سوی اداره نظام‌های پرداخت بانک مرکزی می‌باشد.

ماده ۵- مؤسسه اعتباری موظف است قبل از ارائه خدمات کارت مرابحه، بسترهای لازم جهت اتصال به مرکز کنترل و نظارت اعتباری (سامانه مکن) را فراهم نماید.

ماده ۶- مؤسسه اعتباری مکلف است در فرایند صدور، تمدید و استفاده از کارت مرابحه توسط مشتری، تمامی قوانین، آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های مربوط، از جمله ضوابط مبارزه با پولشویی را رعایت نماید.

ماده ۷- مؤسسه اعتباری موظف است قبل از صدور کارت مرابحه، نسبت به اعتبارسنجی دقیق مشتری اقدام نماید، به نحوی که اعتبارسنجی به عمل آمده مبین میزان توان و ظرفیت اعتباری وی باشد. مؤسسه اعتباری مجاز به اعطای سقف اعتبار بیش از ظرفیت اعتباری مشتری نمی‌باشد.

ماده ۸- مؤسسه اعتباری مکلف است؛ قبل از صدور یا تمدید کارت مرابحه، وضعیت بدهی غیر جاری و چک برگشتی مشتری را از بانک مرکزی استعلام و حسب ضوابط ابلاغی از سوی بانک مرکزی، نسبت به صدور یا تمدید کارت مرابحه اقدام نماید.

ماده ۹- صدور کارت مرابحه توسط مؤسسه اعتباری، منوط به اخذ کد منحصر به فرد از مرکز کنترل و نظارت اعتباری (سامانه مکننا)، مطابق با رویه اعلامی از سوی اداره نظام‌های پرداخت بانک مرکزی می‌باشد. مؤسسه اعتباری موظف است پس از صدور کارت مرابحه، با استفاده از کد مأخوذه موضوع این بند، مراتب را در مرکز کنترل و نظارت اعتباری (سامانه مکننا) ثبت نماید.

ماده ۱۰- هر مؤسسه اعتباری مجاز به صدور و اعطای بیش از یک کارت مرابحه کوتاه مدت و یک کارت مرابحه بلند مدت به هر مشتری نمی‌باشد.

ماده ۱۱- حداکثر سقف اعتبار کارت مرابحه توسط بانک مرکزی اعلام می‌گردد.

ماده ۱۲- مؤسسه اعتباری موظف است در خصوص سازوکار اجرایی کارت مرابحه کوتاه مدت به شرح ذیل اقدام نماید:

۱-۱۲- تسهیلات به صورت نسبه‌دفعی به مشتری اعطاء می‌گردد؛

۲-۱۲- سود تسهیلات اعطایی بر اساس نرخ مصوب شورای پول و اعتبار در زمان استفاده از کارت مرابحه و متناسب با مبلغ/مبالغ مورد استفاده از تاریخ استفاده تا پایان دوره تنفس محاسبه می‌شود؛

۳-۱۲- حداکثر مهلت پرداخت صورت حساب توسط مشتری، پایان دوره تنفس تعیین می‌شود.

ماده ۱۳- مؤسسه اعتباری مکلف است سازوکار اجرایی کارت مرابحه بلند مدت را به شرح ذیل به اجرا درآورد:

۱-۱۳- تسهیلات به صورت نسبه‌دفعی به مشتری اعطاء می‌گردد؛

۲-۱۳- سود تسهیلات اعطایی بر اساس نرخ مصوب شورای پول و اعتبار در زمان استفاده از کارت مرابحه و متناسب با مبلغ/مبالغ مورد استفاده از تاریخ استفاده تا سررسید تسهیلات اعطایی محاسبه می‌شود؛

۱۳-۳- حداکثر مهلت پرداخت صورت حساب توسط مشتری، دو سال تعیین می شود.

ماده ۱۴- چنان چه مشتری پیش از سررسید نسبت به بازپرداخت تمام یا بخشی از تسهیلات اقدام نماید، مؤسسه اعتباری

مکلف است متناسب با مبلغ وصولی و زمان باقیمانده تا سررسید، به مشتری تخفیف لازم را بدهد و مبلغ وصولی را بین مانده اصل و سود تسهیلات اعطایی تسهیم بالنسبه نماید.

تبصره ۱- تخفیف مذکور در این ماده حداقل تخفیف لازم بوده و مؤسسه اعتباری می تواند حسب مورد، به مشتریان خود بیش از میزان تعیین شده در این ماده نیز تخفیف دهد.

تبصره ۲- مؤسسه اعتباری می تواند سازوکارهای تشویقی دیگری را نیز جهت وصول زودتر از موعد مطالبات خود اتخاذ نماید.

ماده ۱۵- چنان چه مشتری به تعهدات خویش در قبال مؤسسه اعتباری مبنی بر بازپرداخت تمام یا بخشی از تسهیلات در

سررسید/های مقرر عمل نماید، مؤسسه اعتباری مکلف است مبلغی را تحت عنوان وجه التزام تأخیر تأدیه دین، بر اساس ضوابط و مقررات ابلاغی از سوی بانک مرکزی، متناسب با مبلغ و مدت تأخیر مطالبه نماید.

ماده ۱۶- اولویت تسویه تمام یا بخشی از بدهی مشتری بابت صورت حساب های مختلف، در صورت عدم تعیین توسط وی، با صورت حساب هایی می باشد که زودتر صادر گردیده است.

فصل سوم: ضوابط ناظر بر قرارداد کارت مرابحه

ماده ۱۷- صدور کارت مرابحه بر مبنای قرارداد کارت مرابحه بین مؤسسه اعتباری و مشتری میسر می باشد.

ماده ۱۸- مؤسسه اعتباری موظف است در چارچوب مفاد این دستورالعمل، اموال و یا خدمات مورد تقاضای مشتری را از پذیرنده کارت خریداری و در قالب مرابحه به مشتری واگذار نماید.

ماده ۱۹- مؤسسه اعتباری مکلف است حداقل موارد ذیل را در قرارداد کارت مرابحه درج نماید:

۱-۱۹- سقف اعتبار؛

۲-۱۹- نحوه تعیین و محاسبه سود تسهیلات مرابحه، موضوع مواد (۱۲) و (۱۳)؛

۳-۱۹- مدت اعتبار کارت؛

۴-۱۹- دوره و نحوه بازپرداخت تسهیلات؛

۵-۱۹- دوره تنفس؛

۶-۱۹- نرخ و روش محاسبه وجه التزام تأخیر تأدیه دین، موضوع ماده (۱۵)؛

۱۹-۷- نوع و میزان وثایق؛

۱۹-۸- زمان بندی و روش های ارسال صورت حساب؛

۱۹-۹- روش اطلاع رسانی مؤسسه اعتباری به مشتری در مواقع لزوم؛

۱۹-۱۰- الزام دارنده کارت مبنی بر اعلام عدم دریافت صورت حساب، حداکثر ظرف مدت سه روز کاری پس از

پایان هر دوره زمانی یک ماهه؛

۱۹-۱۱- نحوه و مهلت اعتراض به صورت حساب؛

۱۹-۱۲- چگونگی و زمان رسیدگی به اعتراض واصله؛

۱۹-۱۳- ضوابط مربوط به نگهداری، استفاده و صدور کارت المثنی در صورت فقدان یا سرقت کارت مرابحه؛

۱۹-۱۴- ضوابط مربوط به انسداد و ابطال کارت مرابحه، وفق مفاد این دستورالعمل.

ماده ۲۰- مؤسسه اعتباری می تواند حسب درخواست مشتری تاریخ اعتبار کارت مرابحه را بر اساس ضوابط و مقررات

جاری تمدید کند. در صورت توافق بر تمدید کارت مرابحه، مؤسسه اعتباری موظف است پیش از تمدید، نسبت به

اعتبارسنجی مشتری، تعدیل وثایق و ... اقدام نماید.

تبصره ۱ - مؤسسه اعتباری در صورتی مجاز به تمدید تاریخ اعتبار کارت مرابحه می باشد که درخواست مشتری قبل

از پایان تاریخ اعتبار کارت مرابحه به مؤسسه اعتباری تسلیم شده باشد.

تبصره ۲ - تمدید تاریخ اعتبار کارت مرابحه در دوره بازپرداخت تسهیلات دریافتی از محل کارت مزبور، با رعایت

سایر ضوابط و مقررات بلامانع می باشد.

ماده ۲۱- مهلت بازپرداخت تسهیلات اعطایی از طریق کارت مرابحه، در چارچوب ضوابط و مقررات جاری، می تواند تا پس

از انقضای تاریخ اعتبار کارت مرابحه ادامه یابد. در این صورت، چنان چه پس از انقضای تاریخ اعتبار کارت مرابحه،

مشتری مجدداً درخواست اخذ کارت مرابحه نماید، حداکثر مبلغ اعتبار کارت مرابحه جدید پس از کسر مانده

بدهی مشتری بابت اصل تسهیلات اعطایی قبلی، به عنوان مانده کارت مرابحه جدید در اختیار مشتری قرار

می گیرد.

فصل چهارم: ضوابط ناظر بر صورت حساب

ماده ۲۲- صورت حساب ارسالی به مشتری باید حداقل مشتمل بر موارد ذیل باشد:

۲۲-۱- مشخصات مشتری؛

۲۲-۲- سقف اعتبار؛

۲۲-۳- دوره زمانی صورت حساب؛

۲۲-۴- مجموع مبالغ اعتبار استفاده شده و جزئیات آن به تفکیک تاریخ طی دوره زمانی یک ماهه؛

۲۲-۵- نرخ و میزان سود تسهیلات اعطایی تا سررسید؛

۲۲-۶- مانده کارت در ابتدا و انتهای دوره؛

۲۲-۷- دوره تنفس در خصوص کارت مرابحه کوتاه مدت؛

۲۲-۸- مهلت اعتراض؛

۲۲-۹- نحوه بازپرداخت مبلغ صورت حساب؛

۲۲-۱۰- مانده بدهی مشتری بابت صورت حساب‌های قبلی.

ماده ۲۳- مؤسسه اعتباری موظف است صورت حساب را در پایان هر دوره یک ماهه و به روش توافق شده، برای مشتری ارسال نماید.

تبصره - در صورت تأخیر در ارسال صورت حساب توسط مؤسسه اعتباری، مدت تأخیر به دوره تنفس افزوده می شود.

فصل پنجم: سایر الزامات

ماده ۲۴- چنان چه مطالبات مؤسسه اعتباری ظرف مدت دو ماه از سررسید وصول نشود، مؤسسه اعتباری موظف است کارت مرابحه را مسدود نماید و امکان استفاده از مانده کارت را به حالت تعلیق درآورد. مؤسسه اعتباری مکلف است مراتب را به روش توافق شده به مشتری اعلام کند. در صورتی که حداکثر ظرف مدت شش ماه پس از سررسید، مطالبات مؤسسه اعتباری وصول نشود، مؤسسه اعتباری ملزم به ابطال کارت مرابحه می باشد.

ماده ۲۵- در صورتی که مشتری طی مدت تعیین شده توسط مؤسسه اعتباری از مانده کارت مرابحه استفاده ننماید، مؤسسه اعتباری می تواند مطابق با مفاد قرارداد کارت مرابحه، نسبت به انسداد و یا ابطال آن اقدام نماید.

ماده ۲۶- چنان چه کارت مرابحه سه بار مسدود شود، مؤسسه اعتباری ملزم به ابطال آن می باشد.

ماده ۲۷- در صورت موافقت مؤسسه اعتباری با درخواست مشتری مبنی بر رفع انسداد یا اعطای مجدد کارت مرابحه، حسب مورد به شرح ذیل اقدام می گردد:

۲۷-۱- در خصوص کارت مرابحه مسدود یا ابطال شده به دلیل عدم استفاده، بلافاصله پس از وصول درخواست کتبی مشتری؛

۲۷-۲- در خصوص کارت مرابحه مسدود یا ابطال شده به دلیل عدم ایفای تعهدات از جانب مشتری، رفع انسداد، شارژ یا اعطای مجدد کارت مرابحه، پس از بازپرداخت کامل دیون سررسید شده مشتری، منوط به سپری شدن دو ماه در مورد کارت مرابحه مسدودی و دو سال در مورد کارت مرابحه ابطال شده؛

۲۷-۳- در خصوص کارت مرابحه ابطال شده به هر دو دلیل عدم استفاده و عدم ایفای تعهدات از جانب مشتری، وفق مفاد بند (۲-۲۷).

ماده ۲۸- مؤسسه اعتباری می تواند مبلغی را تحت عنوان «کارمزد صدور و یا تمدید کارت مرابحه»، وفق ضوابط ابلاغی از سوی بانک مرکزی از مشتری مطالبه نماید.

تبصره - بانک مرکزی «کارمزد صدور و یا تمدید کارت مرابحه» را تعیین و به شبکه بانکی کشور ابلاغ می نماید.

ماده ۲۹- مؤسسه اعتباری مکلف است اطلاعات مربوط به تعهدات کارت مرابحه، تسهیلات مرابحه اعطایی مربوط به هر صورت حساب و تغییرات بعدی آنها را به بانک مرکزی ارسال نماید.

ماده ۳۰- مطالبه هرگونه وجه دیگری از مشتری به استثنای موارد مذکور در این دستورالعمل، تحت هر عنوان ممنوع می باشد.

ماده ۳۱- مانده اعتبار کارت مرابحه صرفاً برای اعطای تسهیلات در قالب مرابحه قابل استفاده بوده و تراکنش های مالی دیگر نظیر؛ واریز وجه، برداشت وجه، انتقال وجه و برداشت کارمزد از طریق کارت مزبور مجاز نمی باشد.

ماده ۳۲- در خصوص کارت های مرابحه که قبل از لازم الاجرا شدن این دستورالعمل صادر شده و در اختیار مشتریان قرار گرفته است، مؤسسه اعتباری مکلف است تا پایان تاریخ اعتبار آنها، مطابق با مفاد قرارداد فی مابین و ضوابط قبلی اقدام نماید. تمدید کارت های مزبور باید وفق مفاد این دستورالعمل انجام شود.

ماده ۳۳- به استثنای مواردی که صریحاً در این دستورالعمل ذکر شده است، سایر موارد ناظر بر کارت مرابحه، تابع قوانین موضوعه، آیین نامه ها و ضوابط و مقررات ابلاغی از سوی بانک مرکزی از جمله «دستورالعمل اجرایی عقد مرابحه» می باشد.

ماده ۳۴- تخطی از مفاد مقرر در این دستورالعمل موجب اعمال مجازات های مقرر در ماده (۴۴) قانون پولی و بانکی کشور و سایر قوانین و مقررات ذی ربط می شود.

فصل ششم: موارد منسوخ

ماده ۳۵- از تاریخ لازم الاجراء شدن این دستورالعمل، مقررات مغایر با آن از جمله ضوابط ذیل منسوخ اعلام می گردد:

۱-۳۵- بخشنامه شماره ۹۰/۱۴۱۷۶۳ مورخ ۹۰/۶/۲۰، در خصوص «دستورالعمل اجرایی کارت اعتباری بر پایه

عقد مرابحه»، موضوع سی و یکمین و چهل و یکمین جلسات مورخ ۱۳۹۰/۵/۹ و ۱۳۹۰/۶/۲۰ کمیسیون

اعتباری بانک مرکزی؛

۲-۳۵- بخشنامه شماره ۹۱/۲۱۲۷۴۶ مورخ ۹۱/۸/۹، موضوع بند (۱) از شانزدهمین جلسه مورخ

۱۳۹۱/۷/۲۳ کمیسیون مقررات و نظارت مؤسسات اعتباری بانک مرکزی.

«دستورالعمل اجرایی کارت اعتباری مرابحه» در (۳۵) ماده و (۶) تبصره در ششمین جلسه مورخ ۱۳۹۴/۳/۲۴ کمیسیون

مقررات و نظارت مؤسسات اعتباری بانک مرکزی به تصویب رسید و یک ماه پس از ابلاغ، لازم الاجرا می باشد.